

Bruxelles, 30.9.2020
SWD(2020) 303 final

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI

**Raportul din 2020 privind statul de drept
Capitol consacrat situației statului de drept în Danemarca**

care însoțește documentul

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN,
CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**Raportul din 2020 privind statul de drept
Situația statului de drept în Uniunea Europeană**

{COM(2020) 580 final} - {SWD(2020) 300 final} - {SWD(2020) 301 final} -
{SWD(2020) 302 final} - {SWD(2020) 304 final} - {SWD(2020) 305 final} -
{SWD(2020) 306 final} - {SWD(2020) 307 final} - {SWD(2020) 308 final} -
{SWD(2020) 309 final} - {SWD(2020) 310 final} - {SWD(2020) 311 final} -
{SWD(2020) 312 final} - {SWD(2020) 313 final} - {SWD(2020) 314 final} -
{SWD(2020) 315 final} - {SWD(2020) 316 final} - {SWD(2020) 317 final} -
{SWD(2020) 318 final} - {SWD(2020) 319 final} - {SWD(2020) 320 final} -
{SWD(2020) 321 final} - {SWD(2020) 322 final} - {SWD(2020) 323 final} -
{SWD(2020) 324 final} - {SWD(2020) 325 final} - {SWD(2020) 326 final}

REZUMAT

Nivelul de independență de care beneficiază sistemul judiciar danez este perceput, în mod constant, ca fiind unul ridicat; în 2019, au fost adoptate unele măsuri menite să îmbunătățească în continuare cadrul măsurilor disciplinare și al asumării răspunderii judecătorilor. Sistemul judiciar se caracterizează printr-un nivel bun de eficiență, în pofida unei ușoare creșteri în ultimii ani a duratei lichidării stocului de cauze pendente. Părțile interesate și-au exprimat, totodată, unele îngrijorări legate de lipsa de resurse suficiente, în timp ce persistă anumite provocări legate de digitalizarea sistemului judiciar. Mai multe inițiative ale guvernului și ale Administrației Instanțelor Daneze au ca scop abordarea acestor provocări, inclusiv printr-un proiect de utilizare a instrumentelor digitale pentru monitorizarea duratei medii a cauzelor pendente.

Potrivit sondajelor, Danemarca este percepută ca fiind una dintre țările care înregistrează cel mai scăzut nivel de corupție la nivel european și mondial. Deși Danemarca nu a elaborat o strategie și nici nu a înființat o agenție anticorupție specifică, aceasta a instituit un Forum anticorupție care contribuie la creșterea gradului de coordonare, ceea ce le oferă autorităților posibilitatea de a-și elabora propriile mecanisme anticorupție. Instituțiile publice daneze și-au creat o reputație în ceea ce privește administrația transparentă și un cadru fiabil și funcțional de prevenire a corupției. Un aspect central al sistemului de integritate este gradul scăzut de formalizare a normelor anticorupție privind etica și integritatea, existând puține reglementări și măsuri de control pentru prevenirea corupției, în special pentru funcțiile executive înalte. Rezultatele înregistrate de Danemarca în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor internaționale recente, în special în ceea ce privește finanțarea partidelor politice și supravegherea membrilor parlamentului, sunt modeste.

Autoritatea națională de reglementare din domeniul mass-media, Consiliul danez pentru radio și televiziune, operează în mod independent și are o structură organizațională solidă. Nu există legi specifice care să reglementeze transparența proprietății asupra mass-mediei, dar Registrul național central al comerțului ar putea fi utilizat pentru a accesa anumite informații. Au fost introduse anumite excepții de la Legea privind accesul la documentele administrative publice, limitând parțial, în practică, dreptul de acces la informații. A fost înființată o Comisie specifică privind libertatea de exprimare, în scopul promovării dezbaterii privind cadrul și condițiile generale pentru libertatea de exprimare, o libertate care este protejată de Constituție și care beneficiază deja de soliditatea tradiției și a instituțiilor democratice din Danemarca.

Sistemul de control și echilibru se caracterizează printr-un proces incluziv de adoptare a legislației, cu un cadru cuprinzător de elaborare a acesteia, care include consultarea părților interesate. Ombudsmanul parlamentar are un rol bine stabilit în asigurarea supravegherii deciziilor autorităților publice. Campaniile recente ale Administrației Instanțelor Daneze vizează creșterea gradului de sensibilizare cu privire la importanța statului de drept și rolul sistemului judiciar, inclusiv prin intermediul unor materiale video educaționale, al unor programe de învățământ pentru profesori și al unui site dedicat jurnaliștilor. Institutul danez pentru drepturile omului, prin intermediul Consiliului pentru Drepturile Omului, care are o funcție consultativă esențială, asigură implicarea a numeroase organizații ale societății civile.

I. SISTEMUL JUDICIAR

Sistemul judiciar danez este format din 24 de curți districtuale, cele două Înalte Curți (curți de apel) și Curtea Supremă, precum și două tribunale specializate¹. Administrația Instanțelor Daneze, în calitate de autoritate independentă, este responsabilă cu administrarea și dezvoltarea instanțelor, ceea ce include alocarea bugetelor instanțelor și administrarea clădirilor și a sistemelor TIC. Consiliul danez independent pentru numiri în domeniul judiciar² face propuneri fără caracter obligatoriu de numire a judecătorilor către Ministerul Justiției, ministerul propunându-i ulterior pentru numirea oficială de către executiv (regina)³. Un singur judecător este propus de Consiliul pentru numiri pentru fiecare post vacant. Nu au existat cazuri în care executivul să nu respecte propunerea Consiliului pentru numiri. Pentru asigurarea transparenței, Consiliul pentru numiri în domeniul judiciar publică un comunicat de presă atunci când își prezintă propunerea pentru un post vacant. Parchetul este o instituție autonomă care acționează sub supravegherea Ministerului Justiției și este condusă de un procuror general⁴. Asociația daneză a baroului avocaților și a practicienilor în drept este organismul independent care reglementează profesiile în domeniul juridic și asigură independența lor⁵.

Independența

Nivelul de independență al sistemului judiciar este perceput ca fiind unul foarte ridicat. În general, o pondere de 86 % a publicului larg și de 80 % a întreprinderilor consideră că independența instanțelor și a judecătorilor este „destul de bună sau foarte bună”, un procent deosebit de mare înregistrându-se în rândul publicului larg (41 %), care consideră nivelul de independență ca fiind unul „foarte bun”. Aceste cifre s-au menținut, în general, stabile la un nivel ridicat începând cu 2016 pentru publicul larg și, din 2010, se mențin la un nivel similar pentru întreprinderi⁶.

Au fost luate mai multe măsuri pentru a consolida cadrul de asumare a răspunderii pentru judecători și garanțiile acestuia. Există două tipuri de măsuri disciplinare pentru judecători: președinții instanțelor pot emite un avertisment unui judecător pentru neglijență

¹ Tribunalul Maritim și Comercial și Tribunalul Cadastral. CEPEJ (2020), *Study on the functioning of the judicial systems in the EU Member States* (Studiu privind funcționarea sistemelor judiciare din statele membre ale UE).

² Membrii sunt numiți de ministrul justiției, constând într-un judecător al Curții Supreme și un judecător al Înaltei Curți propus de instanțele respective, un judecător al unei curți districtuale propus de Asociația judecătorilor, un avocat propus de Asociația daneză a baroului avocaților și a practicienilor în drept și doi reprezentanți ai opiniei publice propuși de Administrația locală din Danemarca și Asociația daneză pentru educația adulților.

³ Cu excepția președintelui Curții Supreme, care este ales și numit direct de către Curtea Supremă în conformitate cu o procedură internă. În plus, în ceea ce privește membrii Curții Supreme, legea stabilește o procedură specială în temeiul căreia candidatul ales de Consiliul pentru numiri este verificat de judecătorii Curții Supreme înainte de confirmarea numirii.

⁴ Procurorul general este numit de executiv (oficial regina) la recomandarea ministrului justiției, după aprobarea Consiliului de recrutare al administrațiilor și poate fi revocat la recomandarea motivată a ministrului justiției (în acest din urmă caz recomandarea este prezentată direct Reginei).

⁵ Legea privind administrarea justiției, secțiunea 15.

⁶ Figurile 44, 46 și 48 din Tabloul de bord privind justiția în Uniunea Europeană pentru anul 2020. Nivelul independenței percepute a sistemului judiciar este clasificat după cum urmează: foarte scăzut (sub 30 % din respondenți percep independența sistemului judiciar ca fiind destul de bună și foarte bună); scăzut (între 30 % și 39 %), mediu (între 40 % și 59 %), ridicat (între 60 % și 75 %), foarte ridicat (peste 75 %).

sau neatenție în activitatea acestora, în timp ce Curtea specială de acuzare și revizuire⁷ poate emite avertismente, poate impune amenzi și, în caz de abatere gravă, poate să revoce un judecător sau să îl suspende în cazul în care a fost intentat un proces penal împotriva judecătorului respectiv⁸. Începând din 2019, un avertisment dat de un președinte al unei instanței poate fi, de asemenea, atacat la Curtea specială de acuzare și revizuire⁹, ceea ce adaugă o garanție suplimentară pentru sistem, în concordanță cu recomandările Consiliului European¹⁰. Această reformă a fost inițiată, printre altele, de Asociația judecătorilor, pe baza unui caz specific în care un judecător a primit un avertisment din partea unui președinte, avertisment pe care judecătorul l-a considerat ca fiind nefondat, dar nu a avut posibilitatea de reexaminare. O altă evoluție relevantă în ceea ce privește cadrul de asumare a răspunderii pentru judecători este adoptarea de către Asociația judecătorilor (în cooperare cu Administrația Instanțelor Daneze) a unor observații explicative interpretative privind orientările etice pentru judecători. Observațiile, adoptate în 2019, includ precizări suplimentare în legătură cu orientările etice pentru judecători din 2014, oferind exemple concrete pentru aplicarea acestora. Acest lucru este, de asemenea, în concordanță cu o recomandare a Grupului de state împotriva corupției (GRECO)¹¹.

Competența Ministerului Justiției de a emite instrucțiuni Parchetului în cazuri individuale este însoțită de garanții și nu se aplică în practică. Potrivit Legii privind administrarea justiției, ministrul justiției poate adopta orientări generale privind modul în care parchetul își îndeplinește sarcinile, precum și instrucțiuni pentru procurori, în cazuri individuale, care pot include o instrucțiune de neîncepere a urmăririi penale¹². Instrucțiunea trebuie să fie emisă în scris, motivată și trimisă în scris președintelui parlamentului¹³. În practică, potrivit autorităților, se pare că a existat un singur caz în care ministrul justiției a emis o astfel de instrucțiune, respectiv în 1995, și în care procurorul general nu era eligibil să emită o astfel de instrucțiune din cauza unui conflict de interese. Această practică, împreună cu garanțiile juridice existente, pare să atenueze riscul la adresa autonomiei parchetului¹⁴. Potrivit jurisprudenței recente a Curții de Justiție a Uniunii Europene privind mandatul

⁷ Curtea specială de acuzare și revizuire este compusă dintr-un judecător al Curții Supreme, un judecător de la Înalta Curte și un judecător de la Curtea districtuală, un avocat și un profesor de drept, numiți de executiv în baza desemnării de către organele judiciare (în cazul judecătorilor-membri) și de către Asociația daneză a baroului avocaților și a practicienilor în drept (în cazul avocaților).

⁸ Deciziile Curții speciale de acuzare și revizuire pot fi atacate la Curtea Supremă. Legea privind administrarea justiției, articolele 48-49.

⁹ Legea privind administrarea justiției, articolul 48a.

¹⁰ Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului European, punctul 69. A se vedea, de asemenea, Hotărârea Curții de Justiție din 25 iulie 2018, LM, C- 216/18 PPU, punctul 67.

¹¹ GRECO *Fourth Evaluation Round* (Runda a patra de evaluare GRECO), recomandarea v, pe care GRECO o consideră ca fiind pusă în aplicare în mod satisfăcător. GRECO *Fourth Evaluation Round - Interim Compliance Report* (Runda a patra de evaluare GRECO - Raport intermediar de conformitate), p. 5. A se vedea, de asemenea CEDO, Hotărârea din 9 ianuarie 2013, *Oleksandr Volokov împotriva Ucrainei*, cererea nr. 21722/11, punctele 175-179.

¹² Legea privind administrarea justiției, articolul 98 alineatul (3). Separat, există situații în care, potrivit legii, ministrul justiției are obligația de a decide dacă un caz trebuie sau nu urmărit în justiție, inclusiv pentru infracțiuni legate de terorism, înaltă trădare și infracțiuni împotriva statului (Legea privind administrarea justiției, capitolul 12).

¹³ Figura 55, Tabloul de bord privind justiția în Uniunea Europeană pentru anul 2020.

¹⁴ Potrivit Recomandării Rec(2000)19 a Comitetului de Miniștri al Consiliului European, punctul 13 litera (d) „în cazul în care guvernul are puterea de a da instrucțiuni pentru urmărirea penală în legătură cu o cauză anume, aceste instrucțiuni trebuie să conțină garanții adecvate de respectare a transparenței și a echității în conformitate cu dreptul intern”. În ceea ce privește garanțiile, a se vedea punctul 13 literele (d)-(e).

european de arestare¹⁵, existența acestui drept de a emite instrucțiuni a determinat Danemarca să își modifice în 2020 procedura de emitere a unor astfel de mandate de arestare¹⁶.

Calitatea

Au fost exprimate unele preocupări cu privire la scăderea cheltuielilor pentru sistemul judiciar. Cheltuielile Danemarcei pentru instanțele judecătorești, ca procent din PIB, sunt scăzute și au înregistrat o scădere în ultimii ani¹⁷. Numărul de judecători pe cap de locuitor este, de asemenea, deosebit de scăzut¹⁸. Un raport din 2020 al Asociației judecătorilor privind „Condițiile de muncă ale judecătorilor” oferă o analiză detaliată a volumului de muncă al judecătorilor, subliniind faptul că numărul judecătorilor a stagnat și că resursele au scăzut lent începând cu 2011, deși numărul de cauze a crescut¹⁹. În special, au fost exprimate preocupări legate de scăderea personalului judiciar, ceea ce creează un volum de muncă mai mare pentru judecători. În iunie 2020, Ministerul Justiției a acordat fonduri suplimentare instanțelor pentru a face față unui stoc de cauze restante din cauza închiderii instanțelor în timpul pandemiei de COVID-19, asigurându-se astfel posturi suplimentare pentru judecători²⁰.

Sunt în desfășurare unele inițiative menite să abordeze provocările nesoluționate în ceea ce privește digitalizarea sistemului judiciar. Mijloacele electronice de introducere a unei cauze, de citare online și de urmărire a etapelor procedurilor sunt disponibile numai într-o măsură limitată în instanțe²¹. Deși toate hotărârile pronunțate de instanțe de al treilea grad de jurisdicție sunt publicate, acest lucru se întâmplă doar parțial în cazul hotărârilor pronunțate de instanțele de prim grad și al doilea grad de jurisdicție, în timp ce măsurile de punere la dispoziție a hotărârilor într-un format care poate fi citit automat sunt limitate²². Potrivit informațiilor furnizate de Administrația Instanțelor Daneze, crearea unei baze de date online cuprinzătoare a hotărârilor judecătorești, inclusiv anonimizarea hotărârilor judecătorești, este în lucru și va fi finalizată în 2021. De asemenea, Administrația Instanțelor Daneze pune în aplicare un proiect de utilizare a instrumentelor digitale pentru a monitoriza durata medie a cauzelor pendinte, care este menit să contribuie la proiectarea viitoarelor durate de soluționare a cauzelor²³.

¹⁵ Hotărârea Curții de Justiție din 27 mai 2019 în cauzele conexe OG, C-508/18 și PI, C-82/19 PPU.

¹⁶ Începând cu 15 februarie 2020, instanțele sunt singura autoritate competentă care poate emite un mandat european de arestare. Legea privind extrădarea delincvenților, articolele 46 și 47. A se vedea, de asemenea, Raportul Comisiei Europene de punere în aplicare a Deciziei-cadru a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre, p. 5-6.

¹⁷ Cheltuielile pe cap de locuitor sunt la un nivel mediu, dar au înregistrat o scădere semnificativă începând din 2012. Figurile 32 și 33 din Tabloul de bord privind justiția în Uniunea Europeană pentru anul 2020.

¹⁸ Figura 35, Tabloul de bord privind justiția în Uniunea Europeană pentru anul 2020.

¹⁹ Asociația daneză a judecătorilor, Condițiile de muncă ale judecătorilor, p. 5-8.

²⁰ Comunicarea Ministerului Justiției din 24 iunie 2020, Noii judecători trebuie să atenueze presiunea exercitată asupra instanțelor.

²¹ Figura 27 din Tabloul de bord privind justiția în Uniunea Europeană pentru anul 2020.

²² Figurile 28 și 29, Tabloul de bord privind justiția în Uniunea Europeană pentru anul 2020.

²³ Contribuția Danemarcei la Raportul privind statul de drept din anul 2020, p. 10.

Eficiența

Sistemul judiciar gestionează eficient cauzele, însă rata de soluționare a cauzelor a scăzut într-o oarecare măsură. Timpul estimat pentru soluționarea cauzelor civile, comerciale, de contencios administrativ și de altă natură este foarte scăzut și rămâne sub medie pentru litigiile civile și comerciale în toate cazurile, deși s-a constatat o ușoară creștere în ultimii ani²⁴. În același timp, rata de soluționare a cauzelor civile și comerciale a înregistrat o oarecare scădere în ultimii ani, scăzând de la 102 % în 2017 la 95 % în 2018 și ajungând la 94 % în 2019. Numărul de cauze pendinte rămâne încă scăzut, în special în cazul litigiilor civile și comerciale²⁵.

II. CADRUL ANTICORUPȚIE

Sistemul anticorupție se bazează în mare măsură pe norme informale privind etica și integritatea, precum și pe norme sociale și pe controlul public. Mai multe autorități sunt implicate în prevenirea corupției, promovarea bunelor practici administrative și respectarea cadrului juridic. Printre acestea se numără Autoritatea de supraveghere financiară, Ombudsmanul parlamentar și Auditorul General. Agenția pentru angajați și competențe și Cancelaria prim-ministrului au responsabilități în ceea ce privește promovarea integrității în rândul funcționarilor publici și al miniștrilor. O unitate specializată pentru cazuri de corupție și fapte de luare sau dare de mită la nivel transnațional din cadrul Parchetului general pentru infracțiuni economice și internaționale grave dispune de competențe speciale pentru investigarea cazurilor grave de corupție. Prevenirea corupției este în general reglementată pentru funcționarii publici, însă Danemarca nu dispune în prezent de o legislație specifică pentru protecția avertizorilor.

Potrivit Indicelui de percepție a corupției stabilit de Transparency International, Danemarca se situează pe primul loc, atât în Uniunea Europeană, cât și la nivel mondial²⁶. Doar 35 % dintre respondenții unui sondaj Eurobarometru consideră corupția ca fiind larg răspândită (media UE: 72 %) și doar 7 % afirmă că se confruntă personal cu corupția în cadrul activităților lor zilnice (media UE: 26 %). În ceea ce privește întreprinderile, 16 % dintre acestea consideră corupția ca fiind un fenomen larg răspândit (media UE: 63 %) și 5 % dintre întreprinderi consideră corupția ca fiind o problemă atunci când desfășoară activități comerciale (media UE: 37 %). 25 % dintre persoane consideră că numărul urmăririlor penale finalizate cu succes este suficient pentru a descuraja practicile de corupție (media UE: 36 %), în timp ce 51 % dintre întreprinderi consideră că persoanele și întreprinderile implicate în mituirea unui înalt funcționar sunt sancționate în mod corespunzător (media UE: 31 %)²⁷.

Codul penal danez incriminează corupția și infracțiunile conexe. Sancțiunea penală în ceea ce privește luarea sau darea de mită²⁸ în sectorul public constă într-o amendă sau o pedeapsă cu închisoarea de până la șase ani și, în ceea ce privește luarea sau darea de mită în sectorul privat²⁹, într-o amendă sau închisoare de până la patru ani. În ceea ce privește

²⁴ Nu sunt disponibile date separate pentru cauzele de contencios administrativ.

²⁵ Figurile 5-15, Tabloul de bord privind justiția în Uniunea Europeană pentru anul 2020. Date pentru 2019 privind rata de soluționare a cauzelor sunt disponibile la: instanțele daneze, cauze civile.

²⁶ Transparency International (2020), *2019 Corruption Perceptions Index* (Indicele de percepție a corupției pentru anul 2019).

²⁷ Sondajul Eurobarometru Flash 482 (2019), Atitudinea societăților față de corupția din UE.

²⁸ Codul penal. Articolele 122 și 144.

²⁹ Codul penal. Articolul 299 alineatul (2).

persoanele juridice, acestora le pot fi impuse amenzi pentru săvârșirea unei infracțiuni prevăzute de dispozițiile Codului penal³⁰. În 2018, Danemarca a adoptat o modificare a Codului penal în ceea ce privește spălarea banilor, care majorează sancțiunile aplicabile (pedeapsa maximă crește de la șase la opt ani)³¹.

Danemarca și-a revizuit abordarea generală în ceea ce privește aplicarea legii și a creat o unitate specializată pentru cazurile de corupție și de dare sau luare de mită la nivel transnațional în cadrul Parchetului special pentru infracțiuni economice (SØIK) în 2014. Poliția, parchetul și o unitate specializată din cadrul Parchetului special pentru infracțiuni economice (SØIK) sunt autoritățile relevante pentru investigarea și urmărirea penală a faptelor de corupție. SØIK este un departament specializat de urmărire penală care funcționează și ca organism de coordonare. SØIK găzduiește, de asemenea, unitatea națională de informații financiare și are, din 2015, o unitate pentru cazuri internaționale, inclusiv cazurile de mituire a funcționarilor publici străini³². În cadrul poliției, s-au consolidat recent procedurile de achiziții publice și eforturile de informare și formare a ofițerilor de poliție cu privire la Codul de etică adoptat în 2015³³. Un sistem de avertizare de integritate instituit în 2019 permite raportarea infracțiunilor și a încălcărilor dreptului administrativ, inclusiv a conflictelor de interese. Cetățenii pot adresa plângeri la Autoritatea polițienească independentă pentru reclamații, care exercită supravegherea și controlul externe ale serviciului de poliție și de urmărire penală³⁴. GRECO a recomandat însă autorităților să analizeze necesitatea introducerii unei cerințe ca funcționarii din cadrul poliției să își declare în mod regulat interesele financiare, precum și a unor măsuri de sensibilizare a personalului poliției cu privire la datoria lor de a raporta abaterile legate de corupție în cadrul autorității polițienești³⁵.

Danemarca nu are o entitate specifică responsabilă cu promovarea integrității și prevenirea corupției, ci mai degrabă mai multe autorități cu atribuții distincte. Deși Danemarca nu are o agenție sau o strategie anticorupție specifică, aceasta a instituit un Forum anticorupție³⁶, care se reunește ad-hoc pentru a îmbunătăți coordonarea și schimbul de informații la nivelul autorităților. Ministerele cooperează și elaborează legi anticorupție. Autoritatea de supraveghere financiară a emis orientări, manuale și instrucțiuni privind conduita etică și aspectele financiare ale combaterii actelor de corupție. Oficiul Auditorului General verifică instituțiile de stat și examinează cheltuielile mandatate de parlament și întreprinderile de stat. În plus, alte autorități, precum Agenția pentru angajați și competențe din cadrul Ministerului Finanțelor și Cancelaria prim-ministrului îndeplinesc atribuții legate de promovarea integrității și prevenirea corupției în activitățile de management ale administrației publice³⁷. Tradiția Danemarcei privind standardele etice înalte și transparența

³⁰ Articolul 306 a se vedea articolul 2.

³¹ *Folketinget* (Parlamentul danez), Legea nr. 711 din 2018.

³² UNCAC (2017), evaluarea punerii în aplicare a UNCAC – Raportul de țară privind Danemarca.

³³ GRECO *Fifth Evaluation Round – Evaluation Report* (Runda a cincea de evaluare GRECO – Raport de evaluare).

³⁴ GRECO *Fifth Evaluation Round – Evaluation Report* (Runda a cincea de evaluare GRECO – Raport de evaluare), p 48.

³⁵ GRECO *Fifth Evaluation Round – Evaluation Report* (Runda a cincea de evaluare GRECO – Raport de evaluare), recomandările xiii și xiv.

³⁶ Reunește reprezentanți ai Ministerului Justiției, ai Parchetului General, ai SØIK, ai Ministerului Afacerilor Externe, ai Ministerului Finanțelor etc., în vederea îmbunătățirii coordonării și a schimbului de informații între autorități în contextul combaterii actelor de corupție.

³⁷ GRECO *Fifth Evaluation Round – Evaluation Report* (Runda a cincea de evaluare GRECO - Raport de evaluare), p. 17.

procedurilor publice a condus la câteva norme formale sau măsuri de control pentru prevenirea corupției, în special pentru persoanele cu funcții executive înalte; GRECO a recomandat formularea unor norme cu caracter obligatoriu mai stricte³⁸.

Agencia pentru angajați și competențe a adoptat coduri de conduită pentru funcționarii publici, iar miniștrilor li se oferă orientări pe tema aspectelor legate de integritate în cazul numirii. O versiune revizuită a Codului de conduită în sectorul public, publicată în decembrie 2017, conține norme privind ocuparea forței de muncă în activități secundare și o cerință de decență pentru angajații publici. Agenția pentru angajați și competențe a publicat în 2017 „Codul de conduită în sectorul public” revizuit și, în 2015, „Codul VII – 7 atribuții principale”, care stabilesc standarde etice și norme de conduită pentru angajații din sectorul public. Pentru a completa aceste programe, au fost dezvoltate cursuri de e-learning pentru toți angajații din cadrul administrației centrale. Cu toate acestea, aceste coduri nu se aplică miniștrilor care au la dispoziție un manual cu orientări privind aspectele de integritate în cazul numirii. Danemarca nu are un cod etic pentru membrii parlamentului sau funcțiile executive înalte³⁹, deși acestea sunt abordate într-o scrisoare publică adresată membrilor parlamentului, prin care sunt informați cu privire la responsabilitățile lor în ceea ce privește conduita etică și menținerea încrederii publice. GRECO a recomandat elaborarea unor coduri de conduită atât pentru membrii parlamentului, cât și pentru membrii guvernului, în special în ceea ce privește conflictele de interese, și elaborarea unei strategii generale de integritate a persoanelor cu funcții executive înalte⁴⁰.

Administrația publică face obiectul unor norme de imparțialitate, care implică obligația de a raporta orice conflict potențial de interese. În conformitate cu Legea privind administrația publică, nicio persoană angajată sau care acționează în numele unui organism al administrației publice nu poate fi implicată într-un anumit caz care poate da naștere vreunor îndoieli cu privire la imparțialitate. Pentru a evita conflictele de interese, la data preluării funcției, miniștrii sunt obligați să renunțe la orice funcție (remunerată sau neremunerată) deținută într-o societate privată sau publică⁴¹. Cu toate acestea, fac excepție activitățile independente, interesele financiare, funcțiile onorifice sau cele în cadrul partidului politic al unui ministru. Deși dispozițiile Legii privind administrația publică se aplică miniștrilor, acestea le permit un grad considerabil de putere de apreciere pentru a raporta un conflict de interese potențial sau presupus, fără a furniza prea multe îndrumări în acest sens. În plus, legea în cauză nu conține măsuri de aplicare⁴². Pentru membrii parlamentului, nu există o definiție generală a conflictului de interese, iar cadrul actual nu oferă un mecanism de raportare. GRECO a recomandat introducerea unei cerințe de divulgare ad-hoc atunci când există riscul de apariție a unui conflict în legătură cu o chestiune care face obiectul unei proceduri parlamentare⁴³.

³⁸ GRECO *Fifth Evaluation Round – Evaluation Report* (Runda a cincea de evaluare GRECO – Raport de evaluare).

³⁹ Un cod de conduită denumit „Conduita adecvată în sectorul public”, distribuit tuturor funcționarilor publici. Scopul acestei publicații este de a clarifica sarcinile și responsabilitățile de bază pentru angajații din sectorul public.

⁴⁰ GRECO *Fifth Evaluation Round – Evaluation Report* (Runda a cincea de evaluare GRECO - Raport de evaluare), recomandările i, ii și iii.

⁴¹ În temeiul articolului 8 din Legea privind remunerarea și pensiile miniștrilor.

⁴² GRECO *Fifth Evaluation Round – Evaluation Report* (Runda a cincea de evaluare GRECO - Raport de evaluare), punctele 67-69.

⁴³ GRECO *Fourth Evaluation Round – Evaluation Report* (Runda a patra de evaluare GRECO - Raport de evaluare), recomandarea ii.

Deși există sisteme de declarare a averilor, acestea nu sunt controlate sau aplicate în mod sistematic. Pentru membrii parlamentului, se realizează o înregistrare publică regulată a ocupațiilor și a intereselor financiare, care face obiectul controlului public pe site-ul parlamentului. Cu toate acestea, GRECO a recomandat să se asigure aplicarea regulilor de conduită în legătură cu aceștia, dacă este necesar⁴⁴. Deși respectarea de către membrii parlamentului a obligației de înregistrare a intereselor economice este, în general, ridicată, aceasta nu se realizează pe deplin⁴⁵. În mod similar, nu există norme generale privind obligația de declarare a intereselor financiare pentru înalții funcționari publici, deși toți miniștrii sunt obligați să își declare interesele financiare pe baza unui formular standard care urmează să fie prezentat la preluarea funcției și actualizat anual. Sistemul nu se bazează pe legislație, dar guvernele succesive au respectat regimul ca și cum ar fi fost obligatoriu⁴⁶. Miniștrii care sunt, de asemenea, membri ai parlamentului nu trebuie să respecte sistemul de declarații al parlamentului. Spre deosebire de regimul instituit pentru membrii parlamentului, acest sistem include în mod explicit anumite interese financiare ale soților și/sau ale partenerilor. Cu toate acestea, GRECO a recomandat includerea acestor orientări în legislație, extinderea domeniului de aplicare al declarațiilor și introducerea unor controale de fond⁴⁷.

Sistemul danez nu dispune de norme și orientări clare privind modul în care persoanele numite în funcții executive înalte stabilesc contacte cu persoanele care desfășoară activități de lobby. De asemenea, nu există cerințe de raportare sau obligații de informare aplicabile celor care încearcă să influențeze acțiunile și politicile guvernamentale. Cu toate acestea, în timp ce în toate cele 27 de state membre ale UE, majoritatea respondenților consideră că legăturile prea strânse dintre afaceri și politică din țara lor reprezintă un factor de corupție, cele mai scăzute punctaje au fost înregistrate în Danemarca (47 %) (media UE: 76 %) ⁴⁸. Activitatea de lobby într-o formă sau alta (în special de către grupurile de interese) este o parte acceptată a procesului decizional, cu intenția de a asigura un sprijin larg pentru decizii. Cu toate acestea, s-a recomandat introducerea unor norme și orientări pentru contactele cu persoanele care desfășoară activități de lobby și cu părțile terțe care doresc să influențeze procesele și deciziile guvernamentale, precum și sporirea transparenței acestor contacte ⁴⁹.

Nu există norme clare privind practica „ușilor turnante”. În absența unei politici specifice privind „perioada existenței stării de incompatibilitate”, s-a raportat existența mai multor cazuri de miniștri care au ocupat direct funcții de conducere în domeniul activităților de lobby politic. În ciuda recomandării GRECO privind introducerea unor norme pentru a gestiona angajarea persoanelor cu funcții executive înalte în urma încetării activității lor în

⁴⁴ GRECO *Fourth Evaluation Round – Evaluation Report* (Runda a patra de evaluare GRECO - Raport de evaluare), recomandarea iv.

⁴⁵ Site-ul Folketinget: <https://www.ft.dk/da/medlemmer/medlemmer-uden-registreringer>.

⁴⁶ Declarațiile trebuie să includă funcțiile (deținute în prezent și în ultimii cinci ani), activitățile independente cu o cifră de afaceri anuală mai mare de 50 000 DKK (aproximativ 6 700 EUR), interesele corporative mai mari de 50 000 DKK (aproximativ 6 700 EUR) (inclusiv investițiile actuale), acordurile financiare încheiate cu foști și/sau viitori angajatori, apartenența la asociații.

⁴⁷ GRECO *Fifth Evaluation Round – Evaluation Report* (Runda a cincea de evaluare GRECO - Raport de evaluare), recomandările vii și viii.

⁴⁸ Sondajul Eurobarometru special 502 (2020).

⁴⁹ GRECO *Fifth Evaluation Round – Evaluation Report* (Runda a cincea de evaluare GRECO - Raport de evaluare), recomandarea v.

sectorul public, nu există în prezent planuri concrete de introducere a unei astfel de reglementări⁵⁰.

Există mecanisme specifice pentru protecția avertizorilor, dar nu există o legislație cuprinzătoare. În prezent, Danemarca nu are o legislație specifică în materie de protecție a avertizorilor. Cu toate acestea, în sectorul financiar, există legislație ca urmare a transpunerii Directivei IV⁵¹ privind cerințele de capital. Asociația daneză a întreprinderilor recomandă întreprinderilor să încheie acorduri în mod voluntar, dacă doresc acest lucru. În plus, există și alte sisteme în sectorul public sau în anumite domenii sectoriale specifice, inclusiv proceduri externe și interne ale Autorității de Supraveghere Financiară, un sistem extern al Autorității daneze a întreprinderilor privind avertizarea de integritate în ceea ce privește aspectele legate de o potențială încălcare a legislației în materie de audit, precum și un program în domeniul Fondului european de dezvoltare regională și al Fondului Social European⁵².

Aspectele legate de finanțarea partidelor politice au fost evidențiate în evaluările internaționale, iar majoritatea recomandărilor nu sunt încă puse în aplicare. Aceste recomandări includ abordarea deficiențelor percepute, cum ar fi lipsa obligațiilor privind raportarea donațiilor peste anumite praguri, precum și asigurarea monitorizării independente în ceea ce privește finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale⁵³. Cifrele prezentate de Eurobarometru demonstrează că Danemarca este singura țară în care proporția respondenților care sunt de acord că există suficientă transparență și supraveghere a finanțării partidelor politice a scăzut din 2013 (de la 41 % în 2013, la 34 % în 2019 (media UE: 32 %) ⁵⁴.

Deși măsurile represive par să fie aplicate în mod adecvat, există o lipsă de statistici disponibile la scară largă, referitoare la corupție. Deși au existat condamnări penale recente pentru infracțiuni legate de corupție⁵⁵ și deciziile importante ale instanțelor sunt publicate în jurnalul judiciar oficial cu plată pentru acces, Danemarca nu publică statistici privind investigațiile în cazul luării sau dării de mită care vizează cetățeni străini și cauzele inițiate sau finalizate⁵⁶.

⁵⁰ GRECO *Fifth Evaluation Round – Evaluation Report* (Runda a cincea de evaluare GRECO - Raport de evaluare), recomandarea vi.

⁵¹ Directiva 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții.

⁵² Recent, a fost creat un portal dedicat avertizorilor de către Autoritatea daneză a întreprinderilor pentru alerte privind fraudă legată de sistemele de compensare asociate cu coronavirus/COVID-19 (LOV nr. 796 din 9 iunie 2020).

⁵³ GRECO *Third Evaluation Round - Second Compliance Report* (Runda a treia de evaluare GRECO - Al doilea raport de conformitate).

⁵⁴ Sondajul Eurobarometru special 502 (2020).

⁵⁵ Cum ar fi încălcarea normelor privind conflictele de interese și abuzul de putere și o serie de infracțiuni grave investigate în legătură cu spălarea banilor.

⁵⁶ Transparency International (2018), *Exporting corruption – progress report 2018: assessing enforcement of the OECD anti-bribery convention* (Corupția la nivel transfrontalier – raport intermediar din 2018: evaluarea punerii în aplicare a Convenției OCDE împotriva dării sau luării de mită), p. 43.

III. PLURALISMUL MASS-MEDIEI

Constituția prevede cadrul general pentru protecția libertății de exprimare. Sarcinile, structura organizatorică și regulamentul de procedură ale autorității naționale de reglementare în domeniul mass-mediei și ale Consiliului danez pentru radio și televiziune sunt prevăzute în lege. Nu există legi specifice referitoare la transparența proprietății asupra mass-mediei sau la alocarea publicității de stat. Accesul la documente este reglementat prin Legea privind accesul la documentele administrative publice din 2014⁵⁷.

Consiliul danez pentru radio și televiziune funcționează independent. Sarcinile și structura organizatorică a autorității independente sunt stabilite în Legea daneză privind radiodifuziunea și televiziunea. Unitatea responsabilă cu mass-media din cadrul Agenției pentru Cultură și Palate este secretariatul Consiliului pentru radio și televiziune. Potrivit Consiliului, structura sa organizatorică este robustă, chiar dacă unele decizii au provocat un interes politic puternic⁵⁸. Un risc foarte scăzut pentru independența și eficacitatea autorității mass-media este consemnat, de asemenea, în ultima ediție a Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei (MPM 2020). Regulamentul de procedură al Consiliului este stabilit într-un ordin executiv, care a fost actualizat în urma revizuirii Directivei privind serviciile mass-media audiovizuale (DSMAV). Ministrul numește opt membri ai Consiliului, inclusiv președintele și vicepreședintele, pentru o perioadă de patru ani. Există posibilitatea ca aceeași persoană să fie numită din nou. Un membru este numit de Forumul de colaborare pentru organizațiile de ascultători și telespectatori și alt membru de către Asociația judecătorilor. Revocarea directorului/membrilor organismului colegial trebuie să respecte normele prevăzute în Legea privind administrația. Înainte de pronunțarea deciziei de revocare, membrul în cauză trebuie să fie audiat. Decizia trebuie să fie luată în scris și să includă o explicație. În plus, membrul trebuie să aibă posibilitatea de a depune o plângere împotriva deciziei și de a introduce o cale de atac în fața unei instanțe. Deciziile Consiliului pentru radio și televiziune nu pot fi atacate la minister – doar la instanțele judecătorești. În ceea ce privește toate deciziile administrative, Ombudsmanul parlamentar poate soluționa plângerile referitoare la gestionarea cazurilor.

Consiliul de presă danez (*Presse Nævnet*) este un organism independent de autoreglementare din subordinea Ministerului Justiției, înființat conform legii⁵⁹. Acesta soluționează plângerile referitoare la mass-media daneză și este format din opt membri numiți de ministrul justiției, reprezentând jurnaliști, opinia publică și conducerea editorială a presei scrise, radioului și televiziunii. Președintele și vicepreședintele sunt numiți la recomandarea președintelui Curții Supreme daneze. Consiliul pentru presă își poate exprima criticile în cazurile privind etica sănătoasă a presei și poate îndruma editorul canalului respectiv de mass-media să publice un răspuns și/sau decizia Consiliului. Cu toate acestea, nu poate impune o sancțiune și nici nu poate să acorde reclamantului o compensație financiară⁶⁰.

Nu există legi specifice referitoare la transparența proprietății asupra mass-mediei sau la alocarea publicității de stat. Publicitatea de stat trebuie să respecte normele generale din Legea privind radiodifuziunea și televiziunea și legislația secundară în legătură cu aceasta, în

⁵⁷ Clasamentul mondial al libertății presei întocmit de organizația Reporteri fără Frontiere clasifică în continuare Danemarca în fruntea țărilor cu cea mai bună performanță, aceasta situându-se pe locul al treilea. A se vedea <https://rsf.org/en/ranking>.

⁵⁸ Contribuții scrise din partea Consiliului pentru radio și televiziune p. 1-2.

⁵⁹ Legea privind răspunderea mass-media – Legea de consolidare nr. 1719 din 27 decembrie 2018.

⁶⁰ Site-ul Consiliului danez pentru presă (*Presse Nævnet*), <https://www.pressenaevnet.dk/press-ethical-rules/>.

conformitate cu DSMAV. MPM 2020 remarcă faptul că deținerea a peste 20 % din acțiuni trebuie inclusă în conturile anuale ale tuturor întreprinderilor, inclusiv ale întreprinderilor din domeniul mass-media, dar nu există cerințe speciale pentru întreprinderile din domeniul mass-media. Părțile interesate din domeniul mass-mediei daneze au indicat că, în pofida lipsei unor norme specifice, consideră totuși că transparența la nivel național a proprietății asupra mass-mediei este destul de satisfăcătoare în practică, fiind asigurată în special prin intermediul Registrului central al comerțului și în ceea ce privește proprietarii principalelor canale mass-media⁶¹.

Dreptul la informare face obiectul anumitor restricții. Legea privind accesul la documentele administrative publice, care prevede normele pentru toate organele administrației publice și ministere în materie de acces public la informații și documente, a fost modificată în 2014, limitând ulterior accesul public și al jurnaliștilor la anumite dosare guvernamentale⁶². Articolul 7 din lege prevede că orice persoană poate solicita divulgarea documentelor introduse sau create de un organism al administrației publice în cadrul procedurilor sale administrative pentru desfășurarea activităților sale în calitate de autoritate. Acest acces este însă limitat pentru anumite tipuri de cazuri, documente sau informații, în special documentele de lucru interne ale autorităților sau documentele transmise într-un moment în care un ministru are nevoie de recomandarea și consilierea personalului său⁶³. Părțile interesate indică faptul că derogările în cazurile care implică asistență și consiliere pentru ministru și comunicarea cu membrii parlamentului în procesul legislativ pot avea ca efect păstrarea confidențialității asupra unor informații care stau la baza acordurilor politice⁶⁴. Ombudsmanul parlamentar a constatat, de asemenea, că excepția privind serviciul ministerial are, în practică, un efect restrictiv asupra dreptului de acces⁶⁵.

Danemarca are o tradiție puternică în ceea ce privește garantarea libertății de exprimare. Constituția asigură cadrul general pentru protecția libertății de exprimare⁶⁶. Clasamentul mondial al libertății presei întocmit de organizația Reporteri fără Frontiere clasifică în continuare Danemarca în fruntea țărilor cu cea mai bună performanță, aceasta situându-se pe locul al treilea la nivel mondial⁶⁷. Cu toate acestea, în Danemarca, pedeapsa cu închisoarea se numără printre sancțiunile care se pot aplica în caz de defăimare⁶⁸. MPM 2020 consideră că protecția libertății de exprimare prezintă riscuri foarte mici, datorită robusteții generale a tradiției democratice și a instituțiilor din Danemarca. În 2019 și 2020, Platforma Consiliului Europei pentru promovarea protecției jurnalismului și a siguranței jurnaliștilor nu a raportat nicio alertă referitoare la Danemarca⁶⁹. O comisie specifică pentru libertatea de

⁶¹ Informații primite în contextul vizitei în țară.

⁶² De asemenea, trebuie remarcat în acest context că, potrivit MPM 2020, principalul risc pentru protecția jurnaliștilor constă în faptul că dreptul la informare nu este protejat în mod explicit în Constituție.

⁶³ Articolele 19-33 și articolul 35 din Legea privind accesul la documentele administrative publice.

⁶⁴ Articolul 24 și articolul 27 alineatul (2) din Legea privind accesul la documentele administrative publice; Informație primită în contextul vizitei țării și al declarațiilor, de exemplu ale Uniunii Daneze a Jurnaliștilor, Administrație Deschisă; sau Danske Medier; Danske Medier salută publicarea raportului Comisiei pentru libertatea de exprimare, care a avut loc joi.

⁶⁵ Articolul 24 din Legea privind accesul la documentele administrative publice. Raportul anual al Ombudsmanului parlamentar (2016), p. 141-142.

⁶⁶ Articolul 77 din Constituție.

⁶⁷ Reporters without Borders (Reporteri fără Frontiere), *2020 World Press Freedom Index* (Clasamentul mondial al libertății presei pentru anul 2020).

⁶⁸ https://cmpf.eu.eu/wp-content/uploads/2019/01/decriminalisation-of-defamation_Infographic.pdf.

⁶⁹ Consiliul Europei, Platforma pentru promovarea protecției jurnalismului și a siguranței jurnaliștilor. <https://www.coe.int/en/web/media-freedom>.

exprimare⁷⁰ a fost înființată în 2017/2018, cu scopul de a evalua cadrul și condițiile generale pentru libertatea de exprimare. Aceasta și-a prezentat raportul în aprilie 2020, contribuind la discuții politice ample privind statutul libertății de exprimare în societatea daneză⁷¹.

IV. ALTE ASPECTE INSTITUȚIONALE LEGATE DE SISTEMUL DE CONTROL ȘI ECHILIBRU

Danemarca are un sistem de guvernare unicameral, parlamentar, în care atât guvernul, cât și membrii parlamentului pot propune acte legislative, deși proiectele de lege sunt prezentate în general de guvern. În absența unei instanțe constituționale, controlul constituționalității expost poate fi efectuat de toate instanțele judecătorești în cazuri concrete⁷². Ombudsmanul parlamentar supraveghează deciziile autorităților publice, iar Institutul Danez pentru Drepturile Omului monitorizează respectarea drepturilor fundamentale.

Procesul de legiferare implică un proces complex de pregătire. Orientările privind calitatea juridică⁷³ ale Ministerului Justiției oferă instrucțiuni detaliate privind procesul de elaborare a legislației, inclusiv privind programarea legislativă și etapele pregătitoare, cum ar fi eventualele comisii pregătitoare și evaluările obligatorii ale impactului (printre altele, ale impactului economic și de mediu și consecințele administrative pentru cetățeni). Proiectele de lege ale guvernului sunt publicate, în general, pentru consultare deschisă pe un portal al guvernului (pentru o perioadă minimă recomandată de patru săptămâni) și sunt trimise direct autorităților și organizațiilor interesate în vederea consultării externe⁷⁴. Proiectele de lege sunt supuse, de asemenea, unei revizuri legislative tehnice de către Ministerul Justiției, inclusiv pentru a asigura conformitatea cu obligațiile internaționale privind drepturile omului⁷⁵.

Ombudsmanul parlamentar joacă un rol esențial în supravegherea deciziilor administrative. Ombudsmanul parlamentar, ales de parlament după fiecare rundă de alegeri generale⁷⁶, funcționează ca o autoritate de apel pentru deciziile administrative, asigurând o evaluare a conformității actelor autorităților publice cu legislația în vigoare sau cu bunele practici administrative. Ombudsmanul poate acționa pe baza plângerilor înaintate sau poate efectua investigații din proprie inițiativă. În 2019, Ombudsmanul a soluționat 5 368 de plângeri, dintre care multe au legătură cu chestiuni privind accesul la documentele publice, și 163 de anchete din proprie inițiativă, care au vizat aspecte mai generale, cu efecte asupra unui număr mai mare de cetățeni⁷⁷. Avizele Ombudsmanului, care pot include recomandări adresate autorităților de a redeschide un caz sau de a modifica o decizie, nu au caracter obligatoriu. Conform informațiilor furnizate atât de autorități, cât și de Ombudsman, autoritățile publice aplică, în general, recomandările în practică. Pe lângă Ombudsman, Institutul Danez pentru Drepturile Omului funcționează în calitate de instituție națională pentru drepturile omului și a fost reacreditat cu statut A de către Global Alliance of National Human Rights Institutions (Alianța mondială a instituțiilor naționale pentru drepturile

⁷⁰ Contribuția Danemarcei la Raportul privind statul de drept din anul 2020, p. 20.

⁷¹ În conformitate cu Recomandarea CM/Rec(2016)4 a Consiliului Europei privind protecția jurnalismului și siguranța jurnaliștilor și a altor actori din domeniul mediatic care solicită un cadru legislativ cuprinzător care să permită jurnaliștilor și altor actori din domeniul mediatic să contribuie la dezbateră publică în mod efectiv și fără teamă.

⁷² Acest lucru se întâmplă rar și a existat un singur caz în care Curtea Supremă a decis să abroge o lege din cauza incompatibilității cu Constituția, în cauza Tvind din 1999, U 1999.841 H.

⁷³ Ministerul Justiției, Orientări privind calitatea juridică.

⁷⁴ A se vedea platforma online *Hoeringsportalen*.

⁷⁵ Contribuția Danemarcei la Raportul privind statul de drept din anul 2020, p. 24.

⁷⁶ Ombudsmanul poate fi revocat, de asemenea, de parlament, dacă nu mai beneficiază de încrederea acestuia.

⁷⁷ Raportul anual al Ombudsmanului parlamentar (2019), p. 39.

omului) în 2018. De asemenea, acesta acționează în calitate de organism național pentru egalitate.

Spațiul societății civile din Danemarca este considerat deschis⁷⁸, iar organizațiile societății civile se implică îndeaproape prin intermediul unui Consiliu pentru Drepturile Omului. Institutul Danez pentru Drepturile Omului implică un număr mare de organizații ale societății civile din diferite domenii tematice prin intermediul Consiliului pentru Drepturile Omului, care evaluează proiectarea și punerea în aplicare a activităților instituției naționale pentru promovarea și protecția drepturilor omului, poate recomanda noi activități și numește șase dintre cei 14 membri ai consiliului de administrație⁷⁹.

Procesul decizional care a condus la suspendarea activităților instanțelor în timpul pandemiei de COVID-19 a fost supus dezbaterii. Măsurile de urgență ca răspuns la pandemia de COVID-19 au fost luate pe baza unui amendament la Legea privind epidemiile, care a transferat competența de a adopta decrete pentru a combate pandemia către ministrul sănătății. Legea a fost adoptată în unanimitate de parlament la 12 martie 2020⁸⁰. În aceeași zi, Administrația Instanțelor Daneze a anunțat că, având în vedere pandemia de COVID-19, vor fi menținute în activitate doar cele mai importante funcții ale instanțelor și că vor fi judecate cu prioritate cauzele urgente și critice⁸¹. De atunci, a apărut o dezbatere cu privire la conformitatea acestei decizii cu prevederile constituționale privind independența instanțelor. Un studiu realizat de grupul de reflecție *Justitia*⁸² susține că este posibil ca Administrația Instanțelor Daneze să fi exagerat în ceea ce privește orientările sale, având în vedere că, pe baza Constituției și a Legii privind administrarea justiției, Administrația Instanțelor Daneze nu este împuternicită să ia decizii cu privire la prioritizarea cauzelor în locul instanțelor. În declarațiile publice, personalul didactic universitar și Asociația judecătorilor și-au exprimat, de asemenea, îngrijorarea, recunoscând totodată circumstanțele extraordinare care au necesitat o acțiune rapidă. Ministerul Justiției și Administrația Instanțelor Daneze au contestat aceste puncte de vedere⁸³. Parlamentul a numit un grup de experți independenți, care va examina gestionarea în ansamblu a pandemiei de către guvern și care va prezenta rezultatele până la sfârșitul anului 2020.

Administrația Instanțelor Daneze desfășoară activități de promovare a statului de drept. În ultimii ani, Administrația Instanțelor Daneze a întreprins o serie de eforturi pentru promovarea statului de drept, înțelegerea mai clară a sistemului judiciar în rândul mai multor grupuri țintă și pentru îmbunătățirea modului în care sistemul judiciar se concentrează asupra utilizatorilor. Printre aceste eforturi se numără inițiative care vizează publicul larg, prin

⁷⁸ Calificativ acordat de CIVICUS; calificativele se acordă pe o scară de cinci categorii, definite după cum urmează: deschis, restrâns, obstrucționat, reprimat și închis.

⁷⁹ Consiliul pentru Drepturile Omului include organizații ale societății civile, de exemplu cele care desfășoară activități în domeniile justiției, mass-mediei sau refugiaților, precum și ministere (membri fără drept de vot), autorități publice și partide politice. Ceilalți membri ai consiliului de administrație sunt numiți de universitățile daneze, de Consiliul pentru Drepturile Omului din Groenlanda și de membrii personalului din cadrul instituției naționale pentru promovarea și protecția drepturilor omului.

⁸⁰ Competența de a adopta astfel de decrete aparținuse anterior unor comitete formate din funcționari publici din domeniul sănătății și politicieni de la nivel local. Adoptarea amendamentului a urmat procedura legislativă ordinară, dar cu trei audieri concentrate în 18 ore – utilizarea unei astfel de proceduri accelerate poate fi decisă prin votul a trei pătrimi din membrii parlamentului.

⁸¹ Administrația Instanțelor Daneze, Pregătirea pentru situațiile de urgență în instanțele din Danemarca: Informații suplimentare.

⁸² *Justitia, Rule of Law and COVID-19* (Statul de drept și COVID-19), p. 95-104.

⁸³ *Information, Mails cast doubt on whether the closure of the courts was in accordance with the Constitution* (Îndoieli cu privire la constituționalitatea măsurii de închidere a instanțelor exprimate în corespondență).

intermediul unor materiale educaționale, elevii – prin programe de învățământ destinate profesorilor, jurnaliștii – prin intermediul unui site dedicat și judecătorii consultanți, furnizându-le materiale informative cuprinzătoare înainte de începerea mandatului⁸⁴.

⁸⁴ Pentru mai multe informații, a se accesa site-ul Administrației Instanțelor Daneze.

Anexa I: Lista surselor în ordine alfabetică*

* *Lista contribuțiilor primite în contextul consultării pentru Raportul privind statul de drept pentru anul 2020 este disponibilă la (site-ul web al Comisiei).*

Administrația Instanțelor Daneze, Pregătirea pentru situațiile de urgență în instanțele din Danemarca: Informații suplimentare. <https://www.domstol.dk/aktuelt/2020/3/noedberedskab-ved-danmarks-domstole-yderligere-information/>.

Asociația Judecătorilor din Danemarca (2020), *'The judges' working conditions'* („Condițiile de muncă ale judecătorilor”).

Centre for Media Pluralism and Media Freedom (2020), 2020 Media pluralism monitor [Centrul pentru pluralism și libertate în mass-media (2020), Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei 2020]. <https://cmpf.eu.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2020>.

CEPEJ (2020), *Study on the functioning of judicial systems in the EU Member States* (Studiu privind funcționarea sistemelor judiciare din statele membre ale UE).

CIVICUS, *Monitor tracking civic space: Denmark* (Instrumentul de monitorizare a spațiului civic: Danemarca). <https://monitor.civicus.org/country/denmark/>.

Comisia Europeană (2020), Raportul Comisiei Europene de punere în aplicare a Deciziei-cadru a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre.

Comisia Europeană (2020), Tabloul de bord privind justiția în Uniunea Europeană.

Consiliul Europei, Platforma pentru promovarea protecției jurnalismului și a siguranței jurnaliștilor – Danemarca. <https://www.coe.int/en/web/media-freedom>.

Consiliul Europei: Comitetul de Miniștri (2000), *Recommendation Rec(2000)19 of the Committee of Ministers to Member States on the Role of Public Prosecution in the Criminal Justice System* [Recomandarea Rec(2000)19 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind rolul procuraturii în sistemul judiciar penal].

Consiliul Europei: Comitetul de Miniștri (2010), *Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers to member states on judges: independence, efficiency and responsibilities* [Recomandarea CM/Rec (2010) 12 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind judecătoria: independență, eficiență și responsabilități].

Consiliul Europei: Comitetul de Miniștri (2016), *Recommendation CM/REC(2016)4 of the Committee of Ministers to member States on the protection of journalism and safety of journalists and other media actors* [Recomandarea CM/REC(2016)4 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind protecția jurnalismului și siguranța jurnaliștilor și a altor actori din domeniul mass-mediei].

Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Hotărârea din 25 iulie 2018, *LM*, C-216/18 PPU.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Hotărârea din 27 mai 2019 în cauzele conexe OG, C-508/18 și PI, C-82/19 PPU.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, hotărârea din 9 ianuarie 2013, *Oleksandr Volokov împotriva Ucrainei*, cererea nr. 21722/11.

Danske Medier (1 mai 2020), Danske Medier salută publicarea raportului Comisiei pentru libertatea de exprimare, care a avut loc joi. <https://danskemedier.dk/aktuelt/journalistik-og-redaktion/danske-medier-glaeder-sig-over-offentliggoerelsen-af-ytringsfrihedskommissionens-betaenkning/>.

GRECO (2014), *Fourth Evaluation Round – Evaluation Report on Denmark on preventing corruption in respect of members of parliament, judges and prosecutors* (Runda a patra de evaluare - Raport de evaluare privind Danemarca referitor la prevenirea corupției cu privire la membrii parlamentului, judecători și procurori).

- GRECO (2019), *Fifth Evaluation Round – Evaluation Report on Denmark on preventing corruption and promoting integrity in central governments (top executive functions) and law enforcement agencies* [Runda a cincea de evaluare - Raport de evaluare privind Danemarca referitor la prevenirea corupției și la promovarea integrității în administrațiile centrale (funcții executive înalte) și în agențiile de aplicare a legii].
- GRECO (2019), *Third Evaluation Round – Second Compliance Report on Denmark on transparency of party funding* (Runda a treia de evaluare - Al doilea raport de conformitate privind Danemarca referitor la transparența finanțării partidelor).
- GRECO (2020), *Fourth Evaluation Round – Interim Compliance Report on Denmark on preventing corruption in respect of members of parliament, judges and prosecutors* (Runda a patra de evaluare - Raport intermediar de conformitate privind Danemarca referitor la prevenirea corupției cu privire la membrii parlamentului, judecători și procurori).
- Guvernul Danemarcei (2019), *Strengthening action against financial crime* (Întărirea măsurilor împotriva criminalității economice). https://www.regeringen.dk/media/6607/aftale-om-styrkelse-af-indsatsen-mod-finansiel-kriminalitet-270319_endelig.pdf.
- Guvernul Danemarcei (2020), Contribuția Danemarcei la Raportul privind statul de drept pentru anul 2020.
- Information (6 iulie 2020), Îndoieli cu privire la constituționalitatea măsurii de închidere a instanțelor exprimate în corespondență. https://www.information.dk/indland/2020/07/maails-saar-tvivil-hvorvidt-nedlukningen-domstolene-overensstemmelse-grundloven?lst_mst.
- Instanțele daneze (2020), Cauze civile, <https://domstol.dk/om-os/tal-og-fakta/civile-sager/>.
- Justitia (2020), Statul de drept și COVID-19. <http://justitia-int.org/retsstaten-og-covid-19>.
- Ministerul Justiției (24 iunie 2020), Noii judecători trebuie să atenueze presiunea exercitată asupra instanțelor. <https://www.justitsministeriet.dk/nyt-og-presse/pressemeddelelser/2020/nye-dommerskal-lette-presset-paa-domstolene>.
- Ministerul Justiției, Orientări privind calitatea juridică. <https://lovkvalitet.dk/>.
- Ombudsmanul parlamentar (2017), Raport anual 2016.
- Ombudsmanul parlamentar (2020), Raport anual 2019.
- Reporters without Borders (Reporteri fără Frontiere), *2020 World Press Freedom Index* (Clasamentul mondial al libertății presei pentru anul 2020).
- Transparency International (2018), *Corupția la nivel transfrontalier – raport intermediar din 2018: evaluarea punerii în aplicare a Convenției OCDE împotriva dării sau luării de mită*. https://images.transparencycdn.org/images/2018_Report_ExportingCorruption_English_200402_075046.pdf.
- UNCAC (2017), *Evaluarea punerii în aplicare a UNCAC – Raportul de țară privind Danemarca*. https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/CountryVisitFinalReports/2017_10_21_Denmark_Final_Country_Report.pdf.
- Uniunea Jurnaliștilor din Danemarca, Administrația deschisă. <https://journalistforbundet.dk/offentlighedslov>.
- Vizită virtuală în Regatul Danemarcei în contextul Raportului privind statul de drept pentru anul 2020.

Anexa II: Vizita de țară în Danemarca

Serviciile Comisiei au organizat reuniuni virtuale în iunie și iulie 2020 cu:

- Asociația jurnaliștilor din Danemarca
- Asociația judecătorilor din Danemarca
- Danske Medier
- Consiliul danez pentru presă
- Ministerul Justiției
- Administrația Instanțelor Daneze
- Ombudsmanul parlamentar
- Ministerul Public
- Parchetul Special
- Curtea Supremă
- Transparency International Danemarca

În plus, Agenția pentru Cultură și Palate a furnizat o contribuție scrisă în locul unei întâlniri virtuale.

* De asemenea, Comisia s-a întâlnit cu următoarele organizații în cadrul unei serii de reuniuni orizontale:

- Amnesty International
- Civil Liberties Union for Europe (Uniunea pentru Libertățile Civile din Europa)
- Civil Society Europe
- Conference of European Churches
- EuroCommerce
- European Center for Not-for-Profit Law (Centrul european pentru legislație nonprofit)
- European Centre for Press and Media Freedom (Centrul european pentru libertatea presei și a mijloacelor de informare în masă)
- European Civic Forum (Forumul Civic European)
- Free Press Unlimited
- Front Line Defenders
- ILGA-Europe (Asociația Internațională a Lesbienelor și Homosexualilor-Europa)
- International Commission of Jurists (Comisia Internațională a Juriștilor)
- International Federation for Human Rights (Federația Internațională pentru Drepturile Omului)
- International Press Institute (Institutul Internațional de Presă)
- Lifelong learning Platform (Platforma de învățare pe tot parcursul vieții)
- Open Society Justice Initiative/Open Society European Policy Institute
- Reporters without Borders (Reporteri fără Frontiere)
- Transparency International UE